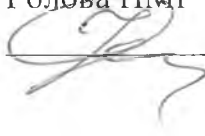

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра фінансового та податкового права

Затверджено
Науково-методична рада ДПУ,
від 30. 09 2025 № 2
Голова НМР
 Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«Міжнародна безпека та стандарти НАТО в національній безпеці»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форм навчання
галузь знань К Безпека та оборона
спеціальність КЗ «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами
діяльності)»
освітньо-професійна програма «Національна фінансова безпека»
Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна безпека та стандарти НАТО в національній безпеці» укладена на основі освітньо-професійної програми «Національна фінансова безпека» другого (магістерського) освітнього рівня спеціальності КЗ «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)», затвердженої Вченою радою Університету 29.05.2025 протокол № 15.

Укладач:

Марина ГЛУХ, к.ю.н., професор,
завідувач кафедри фінансового та
податкового права

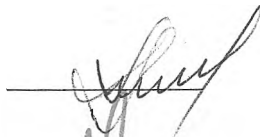
Гарант освітньої програми
«Національна фінансова безпека»

Альона ГАРБІНСЬКА-РУДЕНКО,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри
фінансового та податкового права

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою фінансового та податкового права, від 09.09.2025 № 1/3.

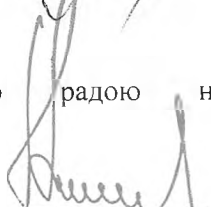
Завідувач кафедри

Марина ГЛУХ, к.ю.н., професор

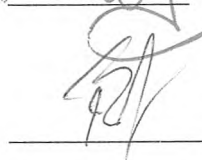
Розглянуто і схвалено вченою радою навчально-наукового інституту права, від 11.09.2025 № 3.

Голова вченої ради ННІ права

Василь ТОПЧІЙ, д.ю.н., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

Ганна ГРИЩУК, доктор філософії

Реєстраційний № _____

Зміст

1. ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	6
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	14
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	9
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	16
9. ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ	18

1. ПЕРЕДМОВА

Анотація навчальної дисципліни. Міжнародна безпека та стандарти НАТО в національній безпеці займає важливе місце в підготовці здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього рівня (денної та заочної форм навчання) спеціальності КЗ «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)». Навчальна дисципліна спрямована на формування у здобувачів знань щодо системи міжнародної безпеки, діяльності НАТО, адаптації стандартів НАТО в Україні, зокрема у фінансовій сфері.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти комплексного розуміння системи міжнародної безпеки, ролі НАТО як провідного безпекового альянсу, стандартів НАТО у сфері безпеки та оборони, а також їх інтеграції у національну безпекову політику України, зокрема у сфері **фінансової безпеки та протидії гібридним загрозам**.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення з сучасними концепціями міжнародної безпеки та колективної оборони;
- вивчення системи стандартів НАТО (STANAGs) та їх застосування у секторах безпеки;
- аналіз фінансових аспектів безпеки: оборонні бюджети, механізми фінансування армій, антикорупційні стандарти НАТО;
- набуття практичних навичок оцінки ризиків для національної безпеки та фінансової стабільності;
- розвиток критичного мислення щодо впливу міжнародних організацій (ЄС, НАТО, ООН) на національну політику.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліни-пререквізити: «Теорія національної безпеки», «Державне управління у сфері національної безпеки», «Правове регулювання фінансової безпеки», «Правове забезпечення діяльності сектору безпеки та оборони». Дисципліни-постреквізити: «Інформаційна безпека держави», «Міжнародне співробітництво у сфері розшуку активів, що одержані незаконним шляхом», «Стратегічне планування та впровадження інновацій у фінансовій безпеці».

Методи навчання:

- за характером подачі (викладення) навчального матеріалу: словесні (лекції, дискусія, розповідь), наочні (демонстрація презентації до теми) та активні методи навчання у відповідності до спеціалізації досліджень здобувачів вищої освіти (цільова аудиторія);
- за організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- розв'язання задач, виконання вправ, певних розрахунків.
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (120 год/4 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Обов’язкова	
Модулів – 2	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2	1- й	1- й
Загальні кількість годин – 120	Семестр	
	2- й	2-й
	Лекції	
	22 год.	4 год.
	Семінарські	
	18 год.	4 год.
	Лабораторні	
	0 год.	0 год.
	Самостійна робота	
	78 год.	110 год
	Індивід.-консультаційна робота: 2 год	
	Форма підсумкового контролю: екзамен	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна компетентність (ІК): ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) Спеціальні компетентності (СК): СК 2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних відносин та проблеми міжнародної безпеки, їх вплив на національну безпеку в контексті набуття Україною членства в НАТО СК 3. Здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки, аналізувати та розвивати структуру системи забезпечення національної безпеки та принципи її функціонування СК 4. Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності	РН2. Застосовувати вітчизняний та зарубіжний досвід забезпечення національної безпеки з урахуванням теорії національної безпеки під час здійснення професійної діяльності РН5. Розробляти та реалізовувати інноваційні проекти у сфері національної безпеки з урахуванням правових, соціальних, економічних та етичних аспектів. РН7. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан безпекового середовища РН9. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці РН10. Формувати елементи (складові) стратегії національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання
(120 год/4 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		денна форма				
		Лек.	Сем	Ікр	СРС	Всього
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні засади міжнародної безпеки та діяльність НАТО						
ЗМ 1 (Теми 1-4)						
T.1	Концепції міжнародної безпеки: еволюція, виклики ХХІ ст.	2			8	10
T.2	Система міжнародної безпеки: ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС	2	2		8	12
T.3	НАТО: історія, структура, механізми ухвалення рішень	2	2		7	11
T.4	Стандарти НАТО (STANAG): сутність, типи, впровадження	2	2		8	12
Всього за змістовним модулем:		8	6	0	31	45
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Практичні аспекти впровадження стандартів НАТО та безпекові виклики для України						
ЗМ 2 (Теми 5-10)						
T.5	Фінансові стандарти НАТО та good governance	2	2	2	8	14
T.6	Оборонні бюджети країн НАТО: принципи і виклики	2	2		7	11
T.7	Фінансова безпека та протидія тероризму	2	2		8	12
T.8	Гібридні загрози і кібервиклики у сфері фінансової безпеки	2	2		6	10
T.9	Україна та НАТО: інтеграція стандартів у фінансовій сфері	2	2		8	12
T.10	Реформа сектору безпеки та оборони України (фінансовий вимір). Україна в системі міжнародної безпеки	4	2		10	16
Всього за змістовним модулем:		14	12	2	47	75
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		22	18	2	78	120

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти заочної форми навчання
(120 год/4 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		денна форма				
		Лек.	Сем	Ікр	СРС	Всього
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні засади міжнародної безпеки та діяльність НАТО						
ЗМ 1 (Теми 1-4)						
T.1	Концепції міжнародної безпеки: еволюція, виклики ХХІ ст.	1			8	9
T.2	Система міжнародної безпеки: ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС	1	2		9	12
T.3	НАТО: історія, структура, механізми ухвалення рішень				12	12
T.4	Стандарти НАТО (STANAG): сутність, типи, впровадження				12	12
Всього за змістовним модулем:		2	2	0	41	45
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Практичні аспекти впровадження стандартів НАТО та безпекові виклики для України						
ЗМ 2 (Теми 5-10)						
T.5	Фінансові стандарти НАТО та good governance			2	12	14
T.6	Оборонні бюджети країн НАТО: принципи і виклики	1			12	13
T.7	Фінансова безпека та протидія тероризму				11	11
T.8	Гібридні загрози і кібервиклики у сфері фінансової безпеки				10	10
T.9	Україна та НАТО: інтеграція стандартів у фінансовій сфері	1	2		12	15
T.10	Реформа сектору безпеки та оборони України (фінансовий вимір). Україна в системі міжнародної безпеки				12	12
Всього за змістовним модулем:		2	2	2	69	75
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		4	4	2	110	120

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ НАТО

Тема 1. Концепції міжнародної безпеки: еволюція, виклики XXI ст.

План лекційного заняття

1. Еволюція міжнародної безпеки від балансу сил до «людської безпеки».
2. Традиційні (військові) та нетрадиційні (економічні, інформаційні, екологічні) загрози.
3. Роль глобалізації й регіоналізації.
4. Школи міжнародних відносин: реалізм, лібералізм, конструктивізм.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть порівняльну таблицю концепцій безпеки.
2. Проаналізуйте, як змінилася парадигма безпеки після 1990-х років.
3. Охарактеризуйте ключові положення «людської безпеки».

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 17; 20–28; 31; 32]

Тема 2. Система міжнародної безпеки: ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС

План лекційного заняття

1. ООН як головна структура міжнародної безпеки.
2. ОБСЄ та її миротворча діяльність.
3. ЄС як актор регіональної безпеки.
4. НАТО – воєнно-політичний союз і гарант стабільності.

План семінарського заняття

1. Значення міжнародної безпеки у сучасному світі.
2. Концепція «людської безпеки» як альтернатива класичним підходам.
3. Актуальні виклики безпеки у глобалізованому світі.
4. ООН, ОБСЄ, НАТО, ЄС в системі міжнародної безпеки

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть схему «Міжнародні організації у сфері безпеки».
2. Проаналізуйте участь України в роботі ОБСЄ.
3. Охарактеризуйте роль ЄС у врегулюванні криз.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

Тема 3. НАТО: історія, структура, механізми ухвалення рішень

План лекційного заняття

1. Історія створення НАТО та основні положення Вашингтонського договору.
2. Зміст Статті 5 Вашингтонського договору як принципу колективної оборони.
3. Організаційна структура НАТО та функції її основних органів.
4. Етапи розширення НАТО і їхній вплив на європейську безпеку.

План семінарського заняття

1. Історичний контекст створення НАТО у 1949 році.
2. Діяльність Ради Безпеки ООН та її значення у підтриманні миру.
3. Роль ОБСЄ у врегулюванні кризових ситуацій.
4. Роль Північноатлантичної ради та Військового комітету.
5. Вплив розширення НАТО на європейську та світову безпеку.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Підготуйте презентацію «Етапи співпраці Україна–НАТО».
2. Проаналізуйте положення Вашингтонського договору.
3. Охарактеризуйте органи управління НАТО.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

Тема 4. . Стандарти НАТО (STANAG): сутність, типи, впровадження

План лекційного заняття

1. Природа та значення стандартів НАТО (STANAG).
2. Класифікація STANAG (Standardization Agreement) – угоди про стандартизацію НАТО).
3. Процедура ухвалення та впровадження STANAG.
4. Роль стандартів у забезпеченні сумісності збройних сил країн-членів.

План семінарського заняття

1. Значення STANAG для діяльності НАТО.
2. Застосування стандартів у військовій практиці.
3. Вплив STANAG на підвищення ефективності спільних операцій.
4. Значення впровадження STANAG для Збройних Сил України.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть перелік ключових STANAG у військовій логістиці.
2. Проаналізуйте процес ухвалення стандарту НАТО.
3. Охарактеризуйте значення стандартів для фінансової прозорості.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Практичні аспекти впровадження стандартів НАТО та безпекові виклики для України

Тема 5. Фінансові стандарти НАТО та good governance

План лекційного заняття

1. Принцип «спільні витрати – спільні вигоди» у фінансуванні НАТО.
2. Фінансові стандарти НАТО та вимоги до прозорості витрат.
3. Концепція good governance у секторі безпеки.
4. Застосування антикорупційних механізмів у країнах НАТО.

План семінарського заняття

1. Принцип фінансування НАТО та його практичне значення.
2. Приклади антикорупційних механізмів у сфері оборони.
3. Good governance як основа стабільності сектору безпеки.
4. Український досвід у реформуванні системи фінансового контролю.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть схему фінансування НАТО.
2. Проаналізуйте приклад антикорупційної програми в секторі оборони.
3. Охарактеризуйте стандарти good governance.

Індивідуально-консультаційна робота

Для зарахування індивідуально-консультаційної роботи потрібно обрати один із трьох варіантів. Для заочної форми навчання – необхідно обрати лише третій варіант і виконати тестові завдання в системі MOODLE.

Варіант 1. Аналітичний звіт

Проаналізуйте принцип «спільні витрати – спільні вигоди» у діяльності НАТО та оцініть його переваги й недоліки для країн-членів. Порівняйте цей підхід із практикою фінансування сектору безпеки в Україні.

Варіант 2. Кейс-дослідження

Дослідіть один із прикладів реалізації good governance у секторі безпеки країн НАТО (наприклад, Німеччини, Польщі чи США). Порівняйте із відповідним досвідом України та сформулюйте власні рекомендації щодо запровадження подібних практик.

Варіант 3. Презентаційний проєкт

Підготуйте мультимедійну презентацію (10–12 слайдів) на тему «Антикорупційні механізми в НАТО та можливості їх адаптації в Україні». Включіть реальні приклади, інфографіку та короткі пропозиції для України.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

Тема 6. Оборонні бюджети країн НАТО: принципи і виклики

План лекційного заняття

1. Принцип 2% ВВП на оборону як спільне зобов'язання країн НАТО.
2. Структура оборонних бюджетів Альянсу та джерела їх формування.
3. Напрями використання спільних фондів НАТО.
4. Механізми забезпечення прозорості й підзвітності оборонних витрат.

План семінарського заняття

1. Значення принципу 2% ВВП у колективній безпеці НАТО.
2. Порядок формування оборонних бюджетів держав-членів.
3. Приклади використання спільних фондів НАТО.
4. Практики прозорості та звітності в оборонному фінансуванні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Порівняйте оборонні бюджети країн НАТО.
2. Проаналізуйте структуру бюджету НАТО.
3. Охарактеризуйте тенденції фінансування оборони у Європі.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

Тема 7. Фінансова безпека та протидія тероризму

План лекційного заняття

1. Міжнародні механізми боротьби з фінансуванням тероризму.
2. Діяльність FATF як провідної організації у цій сфері.
3. Санкційні режими ООН щодо обмеження фінансових потоків терористичних структур.
4. Український досвід запровадження системи фінансового моніторингу.

План семінарського заняття

1. Роль FATF у забезпеченні міжнародної фінансової безпеки.
2. Основні джерела фінансування терористичних організацій.
3. Приклади застосування санкційних механізмів проти терористичних структур.
4. Практика України у протидії фінансуванню тероризму.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть перелік ключових стандартів FATF.
2. Проаналізуйте справу з протидії тероризму в Європі.
3. Охарактеризуйте роль України у глобальних зусиллях.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

Тема 8. Гібридні загрози і кібервиклики у сфері фінансової безпеки

План лекційного заняття

1. Гібридні загрози і їхнє місце в сучасній системі безпеки.
2. Використання гібридних методів у міжнародних конфліктах.
3. Роль кібербезпеки як ключового елементу протидії гібридним загрозам.
4. Діяльність міжнародних структур та центрів НАТО з кіберзахисту.

План семінарського заняття

1. Поняття «гібридна війна» та її прояви.
2. Приклади гібридних атак проти держав Європи та України.
3. Значення міжнародного співробітництва у сфері кібербезпеки.
4. Досвід НАТО та України у протидії кіберзагрозам.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть схему гібридних загроз.
2. Проаналізуйте кейс кібератаки на Україну.
3. Охарактеризуйте інструменти НАТО з кіберзахисту.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

Тема 9. Україна та НАТО: інтеграція стандартів у фінансовій сфері

План лекційного заняття

1. Розвиток співпраці України з НАТО.
2. Хартія про особливе партнерство та її значення.
3. Зміст і роль Річних національних програм у процесі інтеграції.
4. Впровадження стандартів НАТО в Україні.

План семінарського заняття

1. Історія співпраці Україна–НАТО та її ключові віхи.
2. Роль Річних національних програм у наближенні України до стандартів Альянсу.
3. Приклади впровадження STANAG у діяльність Збройних Сил України.
4. Перспективи інтеграції України до НАТО.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть хронологію відносин Україна–НАТО.
2. Проаналізуйте зміст останньої Річної національної програми.
3. Охарактеризуйте приклад адаптації стандартів.

Рекомендована література: [1–11, 12; 14; 16; 18; 20–28; 29; 30; 32]

Тема 10. Реформа сектору безпеки та оборони України (фінансовий вимір). Україна в системі міжнародної безпеки

План лекційного заняття

1. Передумови реформування сектору безпеки після 2014 року.
2. Роль цивільного контролю у сфері оборони.
3. Імплементация стандартів НАТО у процесі реформування Збройних Сил України.
4. Місце України у глобальній системі міжнародної безпеки.
5. Роль міжнародних партнерів у зміцненні безпеки України.

План семінарського заняття

1. Роль РНБО України та Верховної Ради у здійсненні контролю над сектором безпеки.
2. Вплив російської агресії на реформування системи оборони.
3. Практика впровадження стандартів НАТО у Збройних Силах України.
4. Значення України як форпосту європейської безпеки.
5. Роль стратегічного партнерства України з НАТО та ЄС.
6. Перспективи України в системі колективної безпеки після війни.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Складіть схему структури сектору безпеки.
2. Проаналізуйте ключові реформи.
3. Охарактеризуйте досягнення України у стандартизації.
4. Підготуйте аналітичну записку «Роль України у світовій безпеці».
5. Охарактеризуйте ключові виклики після війни.

Рекомендована література: [1–11, 12; 13; 15; 19; 20–28; 31; 32]

6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке міжнародна безпека та як еволюціонувало її поняття?
2. Які є класичні та сучасні концепції міжнародної безпеки?
3. У чому полягає різниця між традиційними та нетрадиційними загрозами?
4. У чому сутність концепції «людської безпеки»?
5. Які основні виклики міжнародній безпеці у XXI столітті?
6. Які органи ООН відповідають за підтримання міжнародної безпеки?
7. Яку роль відіграє ОБСЄ у врегулюванні конфліктів?
8. Які механізми безпеки існують у межах ЄС?
9. У чому особливість НАТО як військово-політичного союзу?
10. Які форми співпраці існують між Україною та міжнародними організаціями у сфері безпеки?

11. Коли і з якою метою було створено НАТО?
12. Які положення містить Вашингтонський договір 1949 року?
13. Що таке Стаття 5 Вашингтонського договору?
14. Які органи управління існують у структурі НАТО?
15. Які основні етапи розширення НАТО?
16. Що таке STANAG і чому вони важливі для НАТО?
17. Які сфери діяльності охоплюють стандарти НАТО?
18. Хто відповідає за розробку та впровадження STANAGs?
19. Як стандарти НАТО впливають на сумісність збройних сил держав-членів?
20. Які перспективи впровадження STANAGs в Україні?
21. У чому полягає принцип «спільні витрати – спільні вигоди»?
22. Які органи відповідають за фінансовий контроль у НАТО?
23. Що означає good governance у секторі безпеки?
24. Які інструменти використовуються для боротьби з корупцією у сфері оборони?
25. Чому для України важливо впроваджувати стандарти фінансової прозорості?
26. Який принцип фінансування оборони країн НАТО є базовим?
27. Як формується оборонний бюджет НАТО?
28. Які спільні фонди існують у НАТО та для чого вони використовуються?
29. Чому важливий показник 2% ВВП на оборону?
30. Які міжнародні організації здійснюють моніторинг оборонних витрат?
31. Яку роль відіграє FATF у боротьбі з тероризмом?
32. Які основні джерела фінансування тероризму?
33. Які інструменти застосовує ООН у протидії фінансуванню тероризму?
34. Які національні органи України займаються фінансовим моніторингом?
35. Чому фінансова безпека є складовою національної безпеки?
36. Що таке гібридні загрози та які їх основні ознаки?
37. Які приклади гібридних атак ви знаєте?
38. Яка роль кібербезпеки у системі міжнародної безпеки?
39. Які міжнародні документи регулюють співпрацю у сфері кібербезпеки?
40. Який досвід НАТО та України у сфері протидії кіберзагрозам?
41. Які основні етапи співпраці України з НАТО?
42. Що таке Річна національна програма (РНП)?
43. Які принципи визначають партнерство України з НАТО?
44. У яких сферах Україна вже впроваджує стандарти НАТО?
45. Які перспективи подальшої інтеграції України в НАТО?
46. Які напрями реформи сектору безпеки України визначені після 2014 року?
47. Хто здійснює цивільний контроль у сфері національної безпеки?
48. Які виклики стимулювали прискорення реформ?
49. Як відбувається впровадження стандартів НАТО у секторі безпеки України?
50. Які результати вже досягнуті в процесі реформування?
51. Яке місце займає Україна у глобальній системі безпеки?
52. Які головні виклики безпеки України у XXI столітті?
53. Як інтеграція України до НАТО впливає на її фінансову безпеку?
54. Які міжнародні партнери відіграють ключову роль у підтримці України?
55. Які перспективи членства України в НАТО та ЄС?

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Денна форма

Модулі	Змістовий модуль 1 (15 балів)					Контрольний захід	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 100 балів	
Загальна кількість балів за модулем №1	15								6
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4					
Семінарське заняття	-	3	3	3					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Модулі	Змістовий модуль 2 (35 балів)					Контрольний захід			
Загальна кількість балів за модулем №2	25								7
Теми	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9				T.10
Семінарське заняття	3	3	3	3	3				3
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи								
Індивідуально-консультаційна робота	7								
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	3								

Заочна форма

Модулі	Змістовий модуль 1 (30 балів)					Контрольний захід	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 100 балів	
Загальна кількість балів за модулем №1	10								20
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4					
Семінарське заняття		7,5							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи – не більше 2,5 балів								
Модулі	Змістовий модуль 2 (20 балів)								
Загальна кількість балів за модулем №2	10								
Теми	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10			
Семінарське заняття					7,5				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи – не більше 2,5 балів								
Індивідуально-консультаційна робота	7								
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	3								

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 3 бали (табл. 4.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кількість балів денна / заочна
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3/7,5
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2/5
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1/2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 6 балів (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання денна / заочна
Теоретичні питання	2/-
Тестовий блок	5/20
Всього	7/20

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі описаній цієї робочою програмою (див. тему 5) і оцінюється від 0 до 7 балів (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів
Глибина аналізу, вміння порівнювати міжнародний і національний досвід, аргументованість рекомендацій.	6-7
Глибина аналізу, вміння порівнювати міжнародний і національний досвід	1-5
Невиконання завдання	0

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів (3 бали)).

**Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті
здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)**

Кількість балів денна / заочна	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
7	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
3/7,5	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 21.06.2018 № 2469- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
3. Про національну безпеку України: Закон України 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
4. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5.10.2017 № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>
5. Стратегія кібербезпеки України “Безпечний кіберпростір – запорука успішного розвитку країни”, затверджено Указом Президента України від 26.08.2021 № 447/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4472021-40013>
6. Стратегія національної безпеки України “Безпека людини – безпека країни”, затверджена Указом Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020/print>
7. Стратегія комунікації з питань євроатлантичної інтеграції України на період до 2025 року 11.08.2021 № 348/2021. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348/2021#Text>
8. Стратегія інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від від 28.12.2021 № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>
9. Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору від 09.07.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_002#Text
10. Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство від 21.08.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950_021#Text
11. Воєнна доктрина України затверджено Указом Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443>
12. Національна безпека держави в сучасних умовах : монографія / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков; за ред. В. О. Ананьїна. Київ : ІСЗІ КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во Політехніка, 2021. 346 с.
13. Система національної безпеки України у XXI столітті (невійськовий аспект) : монографія / за наук. ред. професора І. В. Яковюка. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2023. 205 с.
14. Фінансова безпека держави: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Гукалюк А.В., Стасишин А.В., Слобода Л.Я.] – Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2024. 680 с.
15. Харитонов Р. Ф., Чайковський Ю. В. Право міжнародної безпеки : навч.- метод. посібник. Одеса : 2022. 28 с.

Допоміжна:

16. Гнатюк М.М. Безпека та інтеграція: європейський досвід побудови проекту миру. Київ: Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2020. 242 с.
17. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 21 бер. 2025 р.) ; у 2-х ч. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2025. Ч. I. 724 с.
18. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел; за ред. Г. П. Ситника. Київ: Міжрегіональна академія управління персоналом, 2021. 372. с.
19. Ситник Г.П. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку: курс лекцій. К: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 103 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/5244df44-885b-4188-a990-1d3de2ddf4cf.pdf>

Інформаційні ресурси Інтернет:

20. Офіційний сайт НАТО: Організація Північноатлантичного договору. URL: <https://www.nato.int/cps/en/natohq/organisation.htm>
21. Офіційний сайт Міністерства оборони України URL: <https://mod.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Інституту інформації, безпеки і права. URL: <http://ippi.org.ua/>
25. Офіційний сайт International Security Journal. URL: <https://direct.mit.edu/isec>
26. Офіційний сайт Stockholm International Peace Research Institute. URL: <https://sipri.org>
27. Офіційний сайт RAND Corporation: Global Security. URL: <https://www.rand.org/topics/global-security.html>
28. Офіційний сайт The International Institute for Strategic Studies. URL: <https://www.iiss.org>

Міжнародні видання:

29. NATO 2030: Towards a New Strategic Concept and Beyond. Washington: Johns Hopkins University Press, 2021.
30. The NATO Joint Analysis and Lessons Learned Centre Analysis Handbook First Edition, dated October 2024. URL: https://www.jallc.nato.int/application/files/9217/2917/0872/analysis_handbook_2024_pg.pdf
31. Finke, Jasper. "Financial Crises" in Robin Geib, and Nils Melzer (eds). The Oxford Handbook of the International Law of Global Security, Oxford Handbooks . 2021.
32. Wight, M., Yost, D. (2023). Foreign Policy and Security Strategy. United Kingdom: OUP Oxford. URL: https://www.google.com.ua/books/edition/Foreign_Policy_and_Security_Strategy/DDXYEA-AAQBAJ?hl=uk&gbpv=1&kptab=getbook

**9. ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри фінансового
та податкового права
від _____ 20__ р. № ____.

Укладач

Марина ГЛУХ, к.ю.н., професор,
завідувачка кафедри фінансового та
податкового права

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП